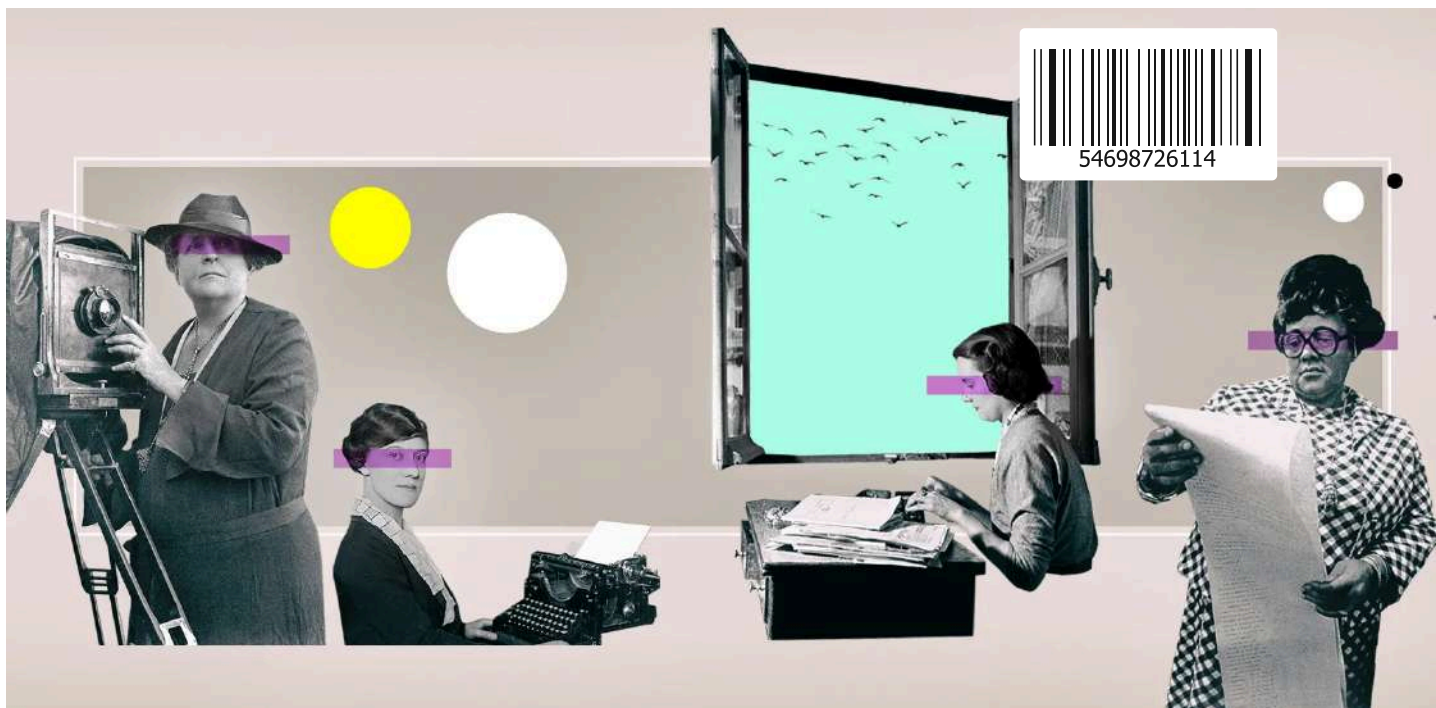

Maig 2025

ENTRE LÍNIES

VOL. 01

CICLE DE
CONFERÈNCIES

Entrevista a Jordi Grau

L'EQUIP

Maria Garcia
Tennen Jawo
Victoria López

Marta Sahún
Maria Canaleta
Alícia Quintana

“ *Interpretar entre línies significa explorar allò que va més enllà del superficial* ”

Organitzen

CRÒNICA

El passat dimarts 22 d'abril, Jordi Grau, president de la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, va oferir una conferència sobre “L'ofici de periodista”, que ens va brindar l'oportunitat d'escoltar les peripècies de la seva trajectòria professional i alguns consells per a esdevenir futurs periodistes i comunicadors.

La conferència es va celebrar al Casino de Girona, un edifici neoclàssic que data de finals del segle XIX, amb les seves majestuoses sales, sostres elevats i grans finestrals, un espai combinat amb elements arquitectònics modernistes situat al Barri Vell, que històricament ha estat un punt de trobada cultural i social de la burgesia gironina. Al seu interior encara hi romanen els vestigis d'aquest passat de l'era de la Revolució Industrial a Catalunya, reconvertit avui en centre de trobades de caire acadèmic, recreatiu i cultural. Estudiants de la Universitat de Girona i professionals del sector omplien la sala, i aportaven clamor entre aquelles parets amb tanta personalitat. Els assistents paraven especial atenció i eren testimonis d'aquell silenci fruit de la profunditat del discurs de Jordi Grau i la vigència dels temes que es tractaven. Grau va recordar que els fets són sagrats, i que quan un periodista els tergiversa, comet una greu falta contra la societat. També va voler destacar l'esperit transformador del periodisme i l'encomiable tasca de servei públic que representa.

TAULA DE CONTINGUTS

- 02 CRÒNICA**
Una jornada al Casino
- 03 L'ENTREVISTA**
Jordi Grau
- 07 OPINIÓ**
La neutralitat
- 08 CICLE DE CONFERÈNCIES**
Comunicació en clau de país

L'ENTREVISTA

Jordi Grau i Ramió (Girona, 1957). Va començar la seva carrera professional a Ràdio Girona (1974-1984) i al Diari de Girona (1981-1987). Ha estat director adjunt d'El Punt Avui i del diari El 9 esportiu. Actualment col·labora a El Punt Avui i Girona FM i presenta des de fa deu anys *La Ciutat dels Llibres* a TV Girona. Va ser coautor d'*Els Borbons en pilotes* i dels quatre llibres *Diari d'una retirada sobre el final de la Guerra Civil a Catalunya*.

Com es pot interpretar la realitat des d'una posició totalment imparcial?

Recordo que quan vaig començar en aquest ofici, una de les coses que els més veterans et deien era que davant la informació s'havia de ser neutral. Al cap dels anys aquesta idea ha evolucionat. Es pot ser neutral davant la guerra? Es pot ser neutral davant de la injustícia? Es pot ser neutral davant la fam, de la gent que pateix? A mi en lloc de parlar d'imparcialitat, m'agrada més parlar d'honestedat. Tu has de ser honest, has d'explicar les coses amb honestedat. No pots ser imparcial quan et trobes davant d'algú que et menteix. La teva feina consisteix a demostrar que t'estan mentint. La imparcialitat no existeix. Els receptors hem de tenir clar qui és sempre l'emissor, saber què pensa, qui és el propietari del mitjà, saber cap on decanta i tenir clar d'on venen les seves opinions. Fins i tot, crec que és millor que no existeixi la imparcialitat. El que sí que pots intentar ser és apartidista. Hi ha periodistes que tenen militància política, si ho deixen clar no passa res, però jo sempre he defensat que l'emissor no tingui vinculacions amb la política perquè la seva veu sigui més creïble. Després ja se sabrà si ets més d'esquerres o de dretes, si ets laic, creient o aconfessional.

Estàs d'acord amb l'afirmació de "la premsa ha perdut credibilitat per a la ciutadania" i per això s'utilitzen les xarxes socials com a mètode alternatiu per a informar-se? En cas afirmatiu, creus que successos com la pandèmia hi han tingut alguna cosa a veure?

La manca de credibilitat es remunta més enllà de la pandèmia, sobretot durant la segona guerra del Golf amb les gravíssimes acusacions d'alguns líders polítics afirmant que Irak tenia armes de destrucció massiva per a justificar la invasió de les tropes dels Estats Units en aquest país. Més tard, es van acabar negant públicament la veracitat d'aquestes declaracions. Els mitjans, des de l'inici, van reproduir fidedigna la versió oficial sense qüestionar-la suficientment i van jugar aquesta carta fins l'últim moment. Les tergiversacions i les versions a les antípodes d'uns mateixos fets perjudiquen greument la confiança de la ciutadania en els mitjans que, cal admetre-ho, s'ho han guanyat a pols. Aquests han fet jugades partidistes descarades tant a nivell local, com estatal i a nivell mundial. La problemàtica rau en el fet que la confiança costa molt de guanyar i molt poc de perdre, i s'haurà de lluitar molt per recuperar-la.

Tot i això, cal tenir en compte que les xarxes socials no són cap garantia per a tenir accés a informació contrastada i que també s'hi donen aquestes dinàmiques que tant hem criticat dels mitjans convencionals. Així doncs, les xarxes no estan exemptes de tergiversacions i falsedats, ans al contrari. A l'esfera online hi ha individus que divulguen informació científica i després aporten solucions miraculoses, que fan assessorament financer i recomanen inversions en criptomoneda que acaben resultant la ruïna econòmica per alguns internautes, etc. Per això és tan important ser escèptics d'entrada, assegurar les nostres decisions, disposar d'esperit crític i ser selectius. La paradoxa actualment és que les xarxes havien de ser l'alternativa per a democratitzar la informació i desmarcar-se dels mitjans tradicionals, i han acabat essent el caldo de cultiu perfecte per les *fake news*. Aquest dilema obre l'escletxa de nou per als mitjans convencionals, que tenen l'oportunitat de recuperar la credibilitat enfront aquest mar digital de veritats i falsedats que es barregen i del qual costa distingir-ne la naturalesa i l'origen de la informació.

Creus que fer periodisme en el marc del políticament correcte castra el debat i dinamita la llibertat d'expressió?

La llibertat d'expressió és bàsica, reconeguda per la Declaració Universal dels Drets Humans, que inclou el dret a la Llibertat d'informació i de premsa, i l'accés a informació veraç. El problema recau en qui emet aquesta informació i en quines condicions el receptor la rep. L'última paraula sempre la té el receptor, que pot decidir i filtrar la informació que rep. En el meu cas, jo pertanyo i represento el bàndol dels mitjans denominats tradicionals i, al seu favor, puc dir que hem pogut mantenir cert grau de credibilitat quan, davant del munt de notícies que hem explicat, hem mantingut una tesi ben fonamentada i l'hem defensada.

Això no necessàriament vol dir estar en possessió de la veritat, significa senzillament ser prou honest per mullar-se i argumentar el posicionament. Val a dir, però, que aquesta llibertat sempre ha d'anar acompanyada d'unes obligacions, com per exemple la fidelitat a la veritat. No es pot dir qualsevol bestiesa emparant-se sota la llibertat d'expressió. La informació s'ha de sostenir d'acord a unes normes bàsiques i un codi deontològic. Sempre he defensat que el millor regulador que hi ha és el Codi Penal. En aquest sentit, no tots els periodistes estan d'acord amb mi. Penso que la llibertat d'expressió només està en crisi perquè no tothom té els mitjans necessaris ni altaveus per a poder

parlar, però en cap cas estic d'acord amb aquells petits grupuscles de gent que diuen que no tenen la llibertat d'expressar-se, com per exemple alguns moviments que durant la pandèmia propagaven a xarxes teories com els suposats microxips que les vacunes contenien. La voluntat de control del poder ja hi és, i no és necessari inocular xips a la població. Si es difama algú sense base ni proves, l'afectat ha de tenir dret a recuperar el seu honor per mitjà dels tribunals.

La llibertat d'expressió ha estat en perill i és un dret que s'ha de preservar i exercir, perquè sinó voldria dir que estem en dictadura. Llibertat d'expressió? Sí, però sempre d'acord amb uns principis bàsics.

Quin episodi destacaries de la teva dilatada carrera com a periodista? (algun fet que et marqués profundament com a professional i que consideres que va tenir molta repercussió en la teva cosmovisió i en l'exercici de l'ofici?)

Aquesta és una pregunta complicada. He tingut la sort d'entrevistar al president del Govern i entrevistar presidents de la Generalitat i sempre és important conèixer la persones d'influència i poder. A nivell periodístic, hi va haver una fita, que ara ja ha passat a la història, i és que jo vaig ser un dels primers periodistes que va tenir la sort d'entrevistar l'actual rei, Felip VI d'Espanya quan era príncep. Ha donat molt poques entrevistes a la seva vida i una de les poques que va donar, me la va concedir a mi. Va ser l'any 1990-91, quan va ser nomenat príncep de Girona. Si bé és cert que queda molt bé al currículum dir que l'has entrevistat, vaig anar a la Zarzuela i totes aquestes coses, això no m'ha marcat, jo crec que el que més m'ha marcat periodísticament són els casos en què hi ha hagut grans desgràcies. L'enfonsament de l'Oca de Banyoles, que va provocar 21 o 22 morts, va ser un tema molt delicat. Un altre succés del qual vaig fer-ne seguiment també va ser un incendi a Lloret de Mar l'any 1979-80 a la urbanització "Los Pinares" on també va haver-hi 20 persones mortes. Quan presencies aquest tipus de successos o crims que jo he investigat són els que realment m'han marcat més i no

pas entrevistar a la Zarzuela el rei d'Espanya, del qual després vam fer el llibre de la vida sexual dels borbons, una de les investigacions més divertides.

Quin paper creus que juga la intel·ligència artificial en l'exercici de periodista? Utilitzes algun mecanisme de suport IA a la teva feina?

Encara no utilitzo la intel·ligència artificial. Jo, com molts de la meva generació, la miro amb una certa distància, perquè no l'acabem d'entendre ni de controlar del tot. Tot i això, ja estic deixant enrere aquell tòpic tan reduccionista de dir que "la IA serà un desastre". Per mi, és una eina, i com totes les eines, tot depèn de com la facis servir: si n'en fas un bon ús, pot ser molt útil; si no, pot acabar sent perjudicial. La IA em recorda quan vam descobrir Internet: un món nou, desconegut, immens, que ens pot ajudar moltíssim. Per a mi, la intel·ligència artificial és una eina per fer servir amb seny, en el dia a dia o quan realment sigui necessària.

Com creus que ha evolucionat el periodisme des dels teus inicis fins avui i quina projecció futura anticipes? Quines són les grans amenaces i oportunitats?

No ha evolucionat per bé des del meu punt de vista, és a dir, si jo ara fes un cant a la nostàlgia. Hi ha hagut periodistes honestos i deshonestos abans i ara. Dir "tot el d'abans era millor" és una fal·làcia i dir "tot el d'ara és millor" també és una fal·làcia. El problema del periodisme és que ha perdut unes eines essencials com tenir temps per anar als llocs, tenir temps per parlar amb la gent, tenir temps per fer preguntes, entendre-ho bé i intentar explicar els fets. Què vol dir, que ara els mitjans no ho fan? Actualment impera la rapidesa, la velocitat i la necessitat de ser els primers, i d'aquí aquesta tendència a tergiversar-ho tot. Perquè es pot ser el primer en redactar un titular, però això no implica que hi hagi qualitat periodística.

Per exemple, amb la història del Papa, es pot ser el primer a dir que ha mort, està molt bé, però és que al cap de quinze segons ja ho anuncien trenta mitjans de tot el món, i al cap d'una hora, ja ho comenta absolutament tothom. El problema és que gairebé ningú diu les circumstàncies de la mort fins ben passades unes hores quan s'ha pogut contrastar la informació. Es pot ser el primer en publicar el titular, però tu has explicat a on ha passat? A qui li ha passat? De la manera que li ha passat? I sobretot, com li ha passat? I això és el que ara no es fa per una manca de temps, i per això publiquen tots el mateix contingut.

Al nostre país tenim exemples d'aquestes praxis: en un programa de TVE que es deia "El camaleó", Manuel Delgado i el guionista varen anunciar falsament que hi havia hagut un cop d'estat a la Unió Soviètica i que Mikael Gorvatxov havia estat assassinat. Al cap de mitja hora, totes les ràdios de Rússia replicaven el que televisió espanyola havia relatat i es va generar un bon daltabaix, tot i haver aclarit abans que "El camaleó" era un programa d'informació sobre un tema inventat. La realitat de vegades supera la ficció. Per la seva sorpresa, al cap d'un any es va complir el que el programa havia dit. Per tant, no n'hi ha prou amb anar ràpid sinó que has de tenir temps de pensar, qüestionar les fonts i, en aquest sentit, abans això es podia fer perquè hi havia menys mitjans i, per tant, menys competitivitat per l'atenció. Què era millor abans, és millor ara? És diferent.

Quina lliçó vital has après després de les experiències acumulades durant la teva trajectòria laboral que et puguis emportar com a enriquiment personal?

Del periodisme m'agrada tot. Gràcies a aquest ofici he après molt, he pogut conèixer molta gent i he descobert moltíssims temes. Soc millor persona i professional gràcies al periodisme. He tingut la sort de viure l'experiència vital de treballar en una feina que m'apassiona i mai he sentit aquella sensació de "quina putada, he d'anar a treballar", sinó que sempre hi he anat amb ganes. M'encanta la idea que qualsevol cosa pot passar en qualsevol moment, i que jo soc qui té la responsabilitat d'explicar-ho, perquè tinc les eines per fer arribar aquesta informació als altres.

Si mires en panoràmica tota la teva vida laboral, què és allò que consideres que podries haver fet millor com a periodista i que podria servir com a consell per a les següents fornades de professionals?

Tot és millorable sempre. En el meu cas crec que vaig ser injust i massa taxatiu en alguns articles. També és cert que, amb el pas dels anys, la mirada personal evoluciona i segurament ara no seria tan exigent en algunes qüestions com ho era abans perquè adquireixes la capacitat de no passar per alt factors que et permeten comprendre el per què les persones actuen com actuen. Aquest olfacte s'educa a base d'anys i experiència.

M'arrepenteixo d'haver estat excessivament crític amb alguna persona que es trobava en el punt de mira i, malgrat tenir fama de periodista amable, reconec haver-me sobrepassat a l'hora de descriure determinades situacions. Per a poder exposar la veritat, no és necessària la crueltat ni atacar la gent. Una cosa no és correlativa de l'altra.

Notícia Tv Girona

OPINIÓ

La neutralitat en l'exercici del periodisme: mite o realitat?

Al voltant del codi deontològic periodístic sempre hi han hagut debats sobre si és correcte o no que el periodista es posicioni obertament en qüestions d'interès públic o si, per contra, ha de mantenir una imparcialitat immaculada en el seu discurs. Jordi Grau sosté que el periodista no es pot quedar de braços plegats davant la injustícia i que, més que ser neutral, ha de ser honest en allò que descriu, però no pot ser immune al patiment d'altri. Així doncs, on queda la línia que separa el periodisme de l'activisme?

Si introduïm el concepte de justícia en l'exercici del periodisme, cal tenir en compte que aquest terme té un caràcter denotatiu i interpretatiu d'acord amb la moral individual i, per tant, està estretament vinculat amb la subjectivitat. Per tal de fer evident aquesta naturalesa subjectiva, posarem un exemple que il·lustra que la concepció de justícia no sempre va lligada amb els drets humans i l'ètica universal: els talibans a l'Afganistan consideren que el seu règim autoritari i teocràtic és un sistema que aplica la justícia real i encarna la voluntat divina. Un periodista afí a la doctrina del règim talibà i alineat amb la seva concepció de justícia considerarà que les actuacions del govern són lícites i justes i defensarà un relat que protegeixi i legítimi els fets. Per tant, no és una mica perillós que el periodista introdueixi les valoracions morals en les seves descripcions de la realitat? No hauria d'estar en mans del lector, dictaminar si els fets són justos o injustos?

Podríem exposar múltiples casos de periodistes que, en un excés de supèrbia i en qualitat de sermonejadors, s'han excedit de les seves funcions i s'han cregut amb el dret i la superioritat de dir als lectors o oients com han de pensar. En la mateixa línia podem tractar i analitzar el llindar del patiment i la subjectivitat implícita lligada a aquest sentiment. El refranyer català exemplifica molt bé aquestes diferències entre els individus en relació a la percepció del patiment com les dites "t'ofegues amb un got d'aigua" o "n'estàs fent un gra massa".

Creiem que no n'hi ha prou amb l'honestedat, que la recepta indispensable per a un periodisme del gènere informatiu de qualitat és l'objectivitat, la neutralitat i la imparcialitat. Tot el que no compleix aquesta equació, és activisme o propaganda. Una societat plenament democràtica és aquella que té accés a la informació el més cenyida a la veritat possible i que és capaç d'elaborar les seves pròpies opinions sobre els fets. Si les opinions ja venen donades, no es construeix una societat democràtica, sinó una ciutadania manipulada i manipulable. Això no significa que estiguem en desacord amb Jordi Grau, sinó que afegiríem alguns ingredients més a la seva recepta.

CICLE DE CONFERÈNCIES: COMUNICACIÓ EN CLAU DE PAÍS

El passat 25 de febrer de 2025, **Laia Coll**, periodista de RAC1 especialitzada en futbol femení, va protagonitzar la conferència "Periodisme esportiu des de la perspectiva de gènere". Coll va denunciar la falta d'oportunitats per a les dones en les redaccions esportives, on als homes se'ls assignen temes esportius preferents i a les dones tasques complementàries. Va destacar el "síndrome de l'impostor" que viuen en aquest sector i lamentava el fet d'haver de demostrar contínuament la seva vàlua. Tot i això, va reconèixer certa millora en els darrers anys, amb major presència femenina en tertúlies i mitjans. Va defensar que les dones puguin narrar tant esport femení com masculí, i viceversa, per a normalitzar-ne la participació.

En data 11 de març de 2025, **Eloi Camps**, professor de la Pompeu Fabra, va impartir la conferència "Els mitjans de comunicació d'impuls popular a Catalunya". Va definir aquests mitjans —ràdios, premsa veïnal o cooperatives— com a iniciatives ciutadanes, no lucratives i horitzontals, nascudes per omplir buits informatius. Va remarcar el seu paper històric en la defensa del català, la participació ciutadana i la democràcia, des de la premsa obrera del segle XIX fins a les ràdios lliures de la Transició.

El 25 de març de 2025, **Ramon Besa**, periodista d'El País va fer càtedra amb "Explicar el món amb mirada local". Va defensar el caràcter vocacional del periodisme de proximitat, i va criticar la pèrdua d'ofici en la formació acadèmica actual. Va destacar la importància de la premsa local com a escola d'aprenents i va afirmar que és on s'hi fa periodisme autèntic i genuí. Besa va insistir en la necessitat de tornar a les arrels de la professió: contrastar, investigar i, sobretot, sortir al carrer.

El 8 d'abril de 2025, la periodista **Tura Soler**, especialitzada en crònica de successos, va liderar la conferència "Periodisme d'investigació". Va defensar que tot bon periodisme requereix investigació i va alertar que l'excés de barreres protocol·làries actualment dificulta aprofundir en les històries. A diferència dels mètodes dels anys 80, va criticar que ara els gabinetes de comunicació manipulen el relat i els mitjans prioritzen la velocitat sobre el rigor. Soler va reivindicar el valor del periodisme de "picar pedra", guanyar-se les fonts i protegir-les, i va destacar la importància de saber escoltar.

El passat 6 de maig de 2025, **Xevi Xirgo**, president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), va impartir la conferència "Regular la comunicació i garantir la llibertat d'expressió". Va explicar les funcions del CAC com a regulador dels continguts audiovisuals a Catalunya, amb la missió de vetllar pel pluralisme, la llengua catalana i la protecció dels menors. Va alertar sobre els reptes digitals actuals, com la desinformació i la dificultat de regular el contingut en un context de màxima complexitat on qualsevol pot ser emissor sense filtres. Xirgo va criticar la saturació informativa actual i va defensar la necessitat d'alfabetització mediàtica per a discernir entre informació veraç i falsa.

El 13 de maig de 2025, **Anaïs Iglesias**, directora d'Iglesias Associats, va tancar el cicle "Comunicació en clau de país" amb la conferència "Lideratge en femení: impacte i visibilitat en la comunicació de proximitat". Va defensar un lideratge innovador que combini les energies "alpha" (acció, resultats) i "omega" (empatia, intuïció). Iglesias va subratllar que la comunicació local, com en la gestió d'equips, requereix escolta activa, transparència i capacitat de connexió emocional. Va proposar quatre claus per a un lideratge efectiu: trencar estereotips, donar cabuda a totes les veus, fomentar la col·laboració i generar impacte assertiu.